

Evidence based practice, dat doe je niet alleen

Onderwijsdag KHBO KATHO, 1 februari 2013

Dirk.smits@hubrussel.be, Anne.devesse@hubrussel.be

Opbouw

- Didactisch concept
- Opbouw van de leerlijn EBP
- Knelpunten bij studenten
- EBP in team

Didactisch concept studiegebied Gezondheidszorg HUB

- Competentiegericht ontwikkelen
  - Belang van actief kennisbestand
  - Vaardigheid 'sec' ⇨ contextgebonden vaardigheden
  - Attitude-ontwikkeling (herhalingsprincipe, reflectie, variërende context)
- Collaboratief en multiprofessioneel leren
- Docentgestuurd ⇨ studentgestuurd

Opbouw leerlijn EBP: Actief kennisbestand, vaardigheden, attitudes

Definitie EBP

*Evidence-based practice is het gewetensvol, expliciet en oordeelkundig gebruik van het huidige beste bewijsmateriaal om **beslissingen te nemen voor individuele patiënten**. De praktijk van evidence-based practice impliceert het **integreren van individuele klinische expertise** met het **beste externe bewijsmateriaal** dat vanuit systematisch onderzoek beschikbaar is. De **voorkeuren, wensen en verwachtingen van de patiënt** spelen bij de besluitvorming een centrale rol*

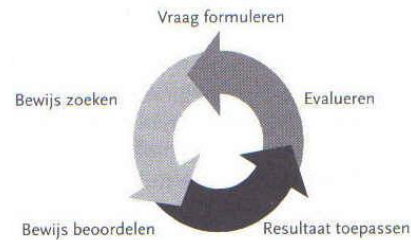
(Offringa et al., 2000 in Kuiper et al., 2004)

Essentiële vaardigheden EBP

= 5 stappen methodiek evidence based practice

1. Klinische probleem vertalen in een beantwoordbare vraag ([PICO](#))
2. Het efficiënt zoeken naar het beste bewijsmateriaal (*)
3. Het beoordelen van het gevonden bewijs op methodologische kwaliteit en toepasbaarheid
4. Het toepassen van het gevonden resultaat in de praktijk
5. Het regelmatig evalueren van het proces en het resultaat

Bron: Kuiper, 2004, p. 58

Essentiële kennis

- Empirische cyclus en evidence based practice
- Onderzoeksethiek: wetenschappelijke houding
- Opzoeken, beoordelen van literatuur
- Refereren (APA-style)
- Onderzoeksmethodologie:
  - Begrippenkader
  - Onderzoeksdiseins
  - Kwalitatief-kwantitatief
- Beschrijvende en bivariate statistiek (verklarende)

EBP-vaardigheden

- Essentie uit artikel halen ifv onderzoeksvraag
- Paper op basis van wetenschappelijke literatuur (anderstalige literatuur)
- Refereren (APA-style)
- Kiezen van gepast onderzoeksinstrument ifv onderzoeksvraag (casuïstiek, vragenlijsten, pilootonderzoek, deskresearch)
- ICT-vaardig (tekstverwerking grote tekstbestanden, presentaties, gegevens verwerken in excel)

Leerlijn evidence based practice

- **Eerste jaar:**
  - Empirische cyclus en evidence based practice
  - Onderzoeksethiek: wetenschappelijke houding komt aan bod in het hele **curriculum**
  - Opzoeken, **beoordelen van literatuur** (**PICO**)
  - **Samenvatten van de essentie van een artikel**
  - **Samenvatten van meerdere eenvoudige onderzoeksartikels**
  - Refereren (APA-style)
  - ICT: tekstverwerking in **presentaties**
  - **Engelstalige literatuur**

PICO

Element of the clinical question	Patient	Intervention (or cause, prognosis)	Comparison (optional)	Outcome
	Describe as accurately as possible the patient or group of patients of interest	What is the main intervention or therapy you wish to consider? Including an exposure to disease, a diagnostic test, a prognostic factor, a treatment, a patient perception, a risk factor, etc.	Is there an alternative treatment to compare? Including no disease, placebo, a different prognostic factor, absence of risk factor, etc.	What is the clinical outcome, including a time horizon if relevant?
Example	In patients with acute bronchitis	do antibiotics	/	reduce sputum production, cough or days off?

 HUB

Leerlijn evidence based practice

- **Tweede jaar:**

- Onderzoeksmethodologie:
  - Begrippenkader
  - Onderzoeksdesigns
  - Kwalitatief-kwantitatief
- Beschrijvende en bivariate statistiek (+ verklarende)
- Formuleren van **probleemstelling** - literatuur
- ICT: **grafieken, tabellen en relaties**
- **Engelstalige literatuur**

 HUB

Leerlijn evidence based practice

- **Derde jaar: Bachelorproef**
  - Terugkoppeling en vertaling naar de praktijk
  - Wetenschappelijke rapportering en mondelinge presentatie
  - Kan allerlei vormen aannemen : praktijkcasus, richtlijn toetsen, bevraging, meting, ...
  - Integratie van verschillende soorten kennis en vaardigheden opgedaan tijdens de gehele opleiding
  - ICT: presenteren en opmaak grote bestanden

Attitude = EBP vaardig

“Het vermogen om als startend ergotherapeut het beste bewijs te selecteren, in relatie te brengen met de klinische ervaring en de waarden van de cliënt om zijn beroepsuitvoering te optimaliseren ifv de zorgvraag en leidend naar waardevolle beroepsuitvoering en ontwikkeling. ”

(Sackett e.a. in Kuiper, 2004)

Knelpunten bij studenten

Knelpunten bij studenten

- Formuleren van een beantwoordbare vraag
- Opzoeken van literatuur
- Beoordelen van literatuur
- Toepassen van het gevonden resultaat in de praktijk

Beoordelen van literatuur

Het beoordelen van het gevonden bewijs op methodologische kwaliteit en toepasbaarheid

- Little time is spent in evaluating information, either for relevance, accuracy or authority
- Young people find it difficult to assess the relevance of the materials presented (UCL, 2007)

Aanpak

- In het OPO EBP I (1ste bachelor) leren studenten artikels typeren en beperkt [kritisch te beoordelen](#).

- In het OPO EBP II (2de bachelor) krijgen studenten informatie over onderzoeksmethodologie / statistiek zodat onderzoeksartikels kritisch beoordeeld kunnen worden.
  - Onderzoeksmethodologie:
    - Begrippenkader
    - Onderzoeksdiseins
    - [Kwalitatief-kwantitatief](#)
  - Beschrijvende en bivariate statistiek (+ verklarende)

Doel	Kwantitatief	Kwalitatief
Beschrijvend (descriptief)	Hoe dikwijls komt het fenomeen voor? Welke zijn de eigenschappen	Welke zijn de dimensies? Welke variaties bestaan er? Wat is belangrijk over dit fenomeen
Verkenkend (exploratief) : verband (samenhang, correlatie, interrelatie)	Welke factoren zijn aan het fenomeen gerelateerd? Welke zijn de antecedenten?	Waarover is nog niet veel geweten? Wat is het proces volgens hetwelk het fenomeen zich ontwikkelt?
Verklarend (correlatieel, analytisch, ex post facto): richting van het verband	Welke zijn de meetbare verbanden tussen de fenomenen? Welke factoren veroorzaakten het fenomeen? Verklaart de theorie het fenomeen?	Waarom bestaat dat fenomeen? Hoe is het ontstaan?

Dieussaert, Smits, & Goubin (2011). Onderzoek in de praktijk, ACCO.

- Als bachelorproef (3de bachelor) schrijven studenten een reviewartikel gebaseerd op 8 wetenschappelijke artikels

- De student werkt een **reviewartikel** uit waarin hij dmv evidence based literatuur een topic belicht.
- Evaluatie: In het **reviewartikel** (literatuuranalyse) wordt nagegaan of de wetenschappelijke doelstellingen geïmplementeerd zijn. Er wordt op een correcte manier gerefereerd, er wordt illustratief materiaal correct gebruikt, cijfergegevens worden juist geïnterpreteerd en het artikel heeft een correcte opbouw.

(uit de studiegids Eindproef)

De literatuuranalyse wordt uitgevoerd volgens de opbouw van een reviewartikel.

In een reviewartikel vinden we volgende elementen terug: een inleiding, de probleemstelling, de criteria gebruikt bij de selectie van de artikels, een vergelijkende inhoudsbespreking van de artikels, een overzichtstabel van de besproken artikels en een besluit waarin het antwoord op de probleemstelling geformuleerd wordt. Het spreekt voor zich dat in het besluit de eigen kritische mening terug te vinden is.

- In de **inleiding** geef je het stoornis-en/of functieprofiel van de doelgroep weer waarbij een bepaalde methodiek, al dan niet eclectisch gebruikt, en/of een assessmentinstrument toegepast wordt en omschrijf je kort de methodiek en/of het assessmentinstrument.
- Door de probleemstelling geef je weer welke vraag met betrekking tot de toegepaste methodiek en/of assessmentinstrument je beantwoord wil zien.
- In de **inhoudsbespreking** van de artikels orden je de artikels volgens mening en geef je weer waarom deze auteurs die bepaalde mening hebben. De verschillende meningen worden gestaafd met onderzoeksresultaten. Dit alles wordt ook in een overzichtstabel weer gegeven.
- In het **besluit** geef je het antwoord op je probleemstelling inclusief je kritische mening.
- De student verwijst in zijn literatuuranalyse voortdurend naar de geraadpleegde bronnen volgens de criteria die afgesproken zijn in wetenschappelijke vaardigheden.

Basiskennis als anatomie, fysiologie, pathologie, behandelconcepten en modellen worden niet opgenomen in het eindwerk zelf. Deze informatie kan wel nuttig zijn voor de student als opstart van de eindproef en wordt daarom opgenomen in het elektronisch portfolio.

Uitbreiding naar andere OPO's

- Inhoud Klinisch redeneren en ergofundamenten II: screening van een [assessmentinstrument](#) op validiteit en betrouwbaarheid op basis van artikels, betrouwbare sites, informatie uit de opleiding
- Voor OPO Pathologie en OPO Neurowetenschappen werken de studenten een [paper](#) uit waarbij ze sites en artikels kritisch analyseren

Relatie met werkveldervaring

- KREBP-project
  - Casus: documentportfolio aanleggen met verklaring niet-gekende begrippen, info over de pathologie / assessment / behandeling uit cursus – goede site – artikel
- Stagerapport 2de en 3de opleidingsfase
  - “De student geeft door het portfolio een overzicht van alle acties die hij ondernomen heeft om gegevens te verzamelen en zicht te krijgen op het handelen van de cliënt. Zowel propositionele, professionele, persoonlijke en patiëntenloopbaankennis moeten verzameld worden om het cliëntdossier uit te werken. Van de student wordt verwacht dat alle kennis geduid wordt in functie van zijn geformuleerde leerdoelen, het cliëntdossier en de interventies naar de patiënt en de doelgroep.”

EBP in team

EBP in team

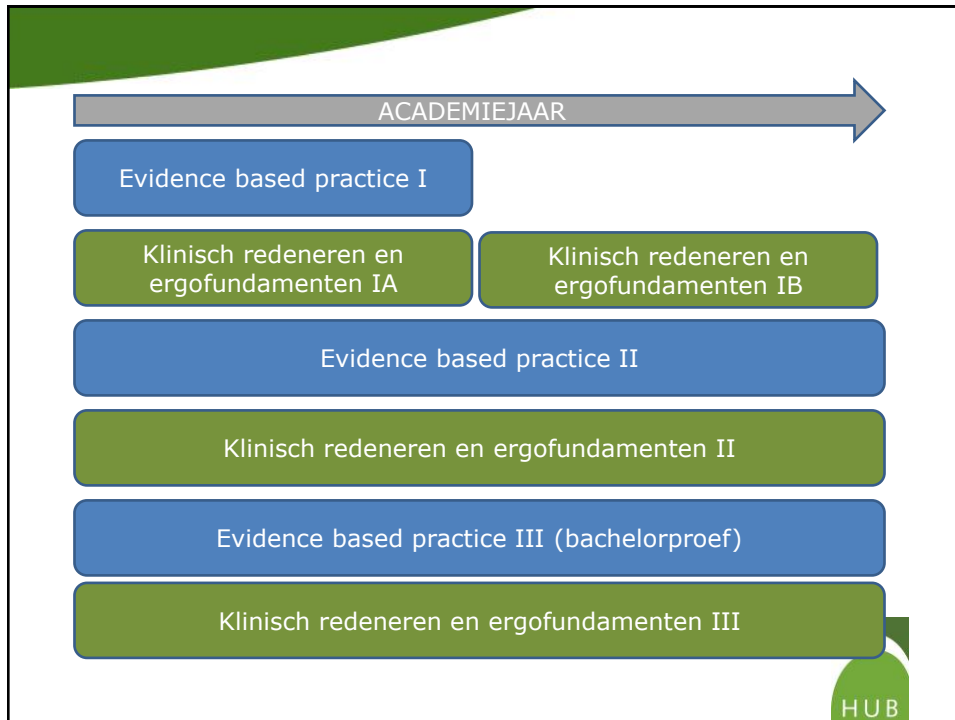
- Hele opleiding is erbij betrokken
  - Curriculumontwikkeling: komen tot een leerlijn EBP, integratie
  - Ondersteuning van docenten niet rechtstreeks betrokken bij de leerlijn EBP
  - Interne promotor bachelorproef

Curriculumontwikkeling

- 4-jaar durend proces (vakwerkgroepen opleidingsoverschrijdend)
- Aftoetsing bij elke opleiding
- Samenspel verschillende leerlijnen
- Blijvende aandacht voor integratie vanuit de vakwerkgroep EBP
- Steun door opleidingshoofd en ankerpersoon onderwijsontwikkeling

Ondersteuning docenten

- Opleiding: inhoud leerlijn, opzoeken en beoordelen van literatuur, APA-style
- Beoordeling papers andere OPO's:
  - Door docent EBP
  - Ondersteunende criteria voor iedere docent

	OK	Niet
Er is een referentielijst, conform de wetenschappelijke afspraken		
De gebruikte bronnen zijn relevant voor de opdracht		
De gebruikte bronnen zijn voldoende actueel voor de opdracht		
In de paper wordt naar de bronnen gerefereerd, conform de wetenschappelijke afspraken		
In de paper worden verschillende auteurs met elkaar vergeleken (vanaf 2 ^{de} opleidingsfase)		
De student geeft zijn kritische mening weer in de paper (vanaf 2 ^{de} opleidingsfase)		
De paper is gestructureerd uitgewerkt: inleiding, kerngedeelte, besluit, titelgebruik		

Ondersteuning bachelorproef

- Vorming interne promotoren: opbouw en criteria [reviewartikel](#)
- Supervisiegroep bachelorproefcoaching: aansturing vanuit docent EBP
- Methodologische ondersteuning: diensthoofd onderzoek PO

